

DECIZIE

28 februarie 2023

mun. Chișinău

Completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

în componența:

Președintele ședinței, judecătorul
Judecătorii

Vladimir Timofti
Svetlana Filincova
Ala Cobăneanu

cu participarea grefierului

Ina Pruteanu

examinând în ședință de judecată publică, în procedura contenciosului administrativ, cererea de contestare depusă de Natalia Clevadî către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor cu privire la anularea deciziei nr. 20 din 23 ianuarie 2023 și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatei de către Comisie,

c o n s t a t ă:

La 08 februarie 2023, Natalia Clevadî a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând:

a) anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 privind candidatura Nataliei Clevadî, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii;

b) dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

În motivarea acțiunii a invocat că, nu este de acord cu decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, emisă în privința candidaturii sale, și solicită admiterea cererii de contestare.

Cu referire la concluziile Comisiei, expuse în pct.1 și 2 (nedeclararea donației de la părinți pentru procurarea apartamentului la preț preferențial), reclamanta a

menționat că pârâta a stabilit discrepanța în declarația pentru anul 2015 a sumei de 185 265 lei.

Astfel, reclamanta a comunicat instanței că în fiecare an declară că deține numerar în monedă națională (în afara sistemului bancar) în sumă de 100 000 lei.

Potrivit art. 4 alin. (3) din Legea nr. 133/2016, se exceptează de la declarare cadourile, serviciile și/sau avantajele primite de către subiectul declarării gratuit din partea membrilor familiei lui, din partea părinților, fraților, surorilor sau copiilor lui, a căror valoare individuală nu depășește 10 salarii medii pe economie.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 879/2015, cuantumul salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, a fost de 5 050 lei. Zece salarii medii au însumat 50 500 lei.

Astfel, potrivit reclamantei, suma nedeclarată pentru anul 2015 constituie circa 35 000 lei, iar pentru anul 2016 – 37 000 lei, sume ce sunt minore, după cum s-a expus Comisia în alte decizii de evaluare.

Cu referire la argumentul privind achiziționarea apartamentului la preț preferențial și nelocuirea în el, reclamanta a indicat că a trimis anterior răspuns Comisiei, potrivit căruia în mun. Chișinău nu avea apartament. Când s-a transferat de la Judecătoria Bălți la Judecătoria Chișinău, reclamanta a rămas să locuiască în apartamentul fratelui său până se va finaliza construcția blocului cu apartamente la preț preferențial și se va efectua reparația în apartamentul primit.

După cum a relatat Comisiei, reclamanta nu a locuit în acel apartament niciodată, deoarece până s-a finisat construcția blocului și reparația, a hotărât să rămână în apartamentul vechi al fratelui și s-au înțeles verbal că-i va ceda fratelui plata lunară în sumă de 3 900 lei din darea în chirie a apartamentului din str. XXXXXX, în schimbul rămânerii să locuiască în continuare în apartamentul lui din str. XXXXX.

Cu referire la sursa banilor pentru achitarea apartamentului, Natalia Clevadî a declarat Comisiei că i-a primit de la părinți. Astfel, în cererea de chemare în judecată reclamanta a reiterat faptul că banii pentru apartament într-adevăr i-au fost oferiți de către părinți și a omis să-i declare, atrăgând atenția asupra faptului că nu au fost furați sau dobândiți în alt mod ilegal. Acești bani au fost adunați de părinți din salariul mamei și veniturile tatălui, care vreo 15 ani a fost vânzător la Piața Centrală, acesta fiind un lucru foarte profitabil, iar veniturile din vânzări erau mai mari decât salariul judecătorului, procurorului și avocatului luate împreună. Pe atunci nimeni nu elibera cecuri, chitanțe și alte bonuri fiscale.

Suplimentar, reclamanta a menționat că reparația în apartament a fost efectuată de tatăl său, care este macaragiu și specialist în construcții, și de ambii frați, care singuri au procurat de la piață materiale de construcții (fără bonuri de plată) și au făcut reparația.

Cu referire la sursa mijloacelor bănești pentru un depozit de 38 000 euro, s-a indicat că reclamanta a răspuns în scris Comisiei că banii constituie prețul de vânzare a apartamentului donat fratelui în 2007, conform contractului de donație și înțelegerii ulterioare, explicate în răspunsul expediat Comisiei la 21 august 2022, care se conține în dosarul personal al candidatei.

Cu referire la neplata impozitului aferent creșterii de capital în urma vânzării apartamentului din mun. Bălți, Natalia Clevadî a indicat că potrivit art. 40 alin. (6) din Codul fiscal, creșterea sau pierderea de capital provenită din vânzare, schimb

sau din altă formă de înstrăinare a locuinței de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale. Datorită prescrierii obligației fiscale și intervenirii unei reglementări mai favorabile pentru contribuabil, în prezent nu este necesară plata impozitului pentru vânzarea locuinței de bază, dacă proprietarul a locuit în ea cel puțin 3 ani, în temeiul principiului retroactivității legilor care impun pedepse și alte sancțiuni (contravenționale, fiscale, etc.). Astfel, reclamanta consideră că neplata impozitului în anul 2015 nu este o abatere care, după gravitatea ei, să conducă la efecte atât de drastice ca nepromovarea evaluării. Or, apartamentul a fost dobândit în mod legal, banii provin din vânzarea acestuia, dar nu din careva activități infracționale.

De asemenea, reclamanta a făcut trimitere la Hotărârea CtEDO din 22 octombrie 2019 în cazul *Ozair v. România*. În speță, applicantul a arătat că prin confiscarea sumei de 80 000 dolari, pe care acesta nu a declarat-o la autoritatea vamală la intrarea în țară, și prin aplicarea amenzii de 8 000 de lei, i-a fost încălcat dreptul la proprietate garantat de art. 1 Protocol 1 CEDO. În fața instanței naționale, Ozair a arătat că deținea această sumă de bani din vânzarea mașinii și a părții din apartament pe care le deținea în București. Instanța națională a respins apărările acestuia, arătând că Ozair ar fi încercat să ascundă aceste sume de bani din moment ce se aflau în bagajul personal, pentru a nu le declara, iar potrivit legii era obligatorie confiscarea sumelor ce depășesc pragul de 10 000 euro și care nu au fost declarate în mod corespunzător. În urma analizei Curții de la Strasbourg, aceasta a constatat că măsura în discuție are un caracter punitiv și descurajant, fiind lipsită de proporționalitate măsura confiscării sumei de bani ce depășește pragul valoric de 10 000 euro, ca o sancțiune suplimentară față de amenda de 8 000 de lei deja aplicată. Argumentele avute în vedere de CtEDO în constatarea încălcării: 3.1. Inexistența unui raport rezonabil de proporționalitate între mijloacele utilizate și scopul urmărit; 3.2. Nedovedirea faptului că amenda nu ar fi fost suficientă pentru atingerea scopului punitiv urmărit; 3.3. Neluarea în calcul de către instanța națională a documentelor prezentate de aplicant de unde rezulta că sumele de bani identificate în urma controlului aveau o proveniență licită.

Cu referire la neprezentarea contractului de cumpărare a apartamentului din mun. Bălți, reclamanta a explicat Comisiei că acesta nu s-a păstrat, dar a prezentat contractul de vânzare a acestuia și consideră că nu pot apărea dubii privind folosirea de careva metode ilegale la procurarea acestui apartament.

În privința indicării în contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului din mun. Bălți ca preț de vânzare a valorii cadastrale a apartamentului în loc de prețul real, reclamanta a explicat că a procedat conform art. 4 alin. (12) al Legii nr.133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, care reglementează că pentru bunurile imobile pe care le au în proprietate și care au fost dobândite până în anul 2017 inclusiv, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) vor declara valoarea cadastrală a bunului sau valoarea bunului conform documentului care certifică proveniența acestuia, dacă bunul nu a fost evaluat de organele cadastrale.

Reclamanta a invocat că, potrivit Raportului Comisiei de la Veneția cu privire la verificarea integrității judecătorilor și procurorilor în Kosovo, într-un sistem de verificări prealabile de integritate, decizia de a nu recruta un candidat poate fi justificată în caz de simplă îndoială, pe baza unei evaluări a riscurilor. Cu toate acestea, decizia de a evalua negativ un deținător actual al postului ar trebui să fie legată de un indiciu de încălcare a legii, de exemplu, avere inexplicabilă, chiar dacă

nu poate fi dovedit dincolo de orice îndoială că această avere provine din surse ilegale. Totodată, potrivit aceluiași raport, în alte investigații, cum ar fi verificarea mai largă a integrității, sarcina probei se va realiza pe baza balanței probabilităților.

Suplimentar, reclamanta a indicat că, exercitând funcția de judecător, a înțeles scopul prevetting-ului ca fiind alegerea judecătorilor integri care nu vor ceda presiunilor, intimidărilor, provocărilor sau tentativelor de corupere și vor acționa doar conform legii.

Reclamanta a menționat că nu deține avere inexplicabilă. Recent, a recepționat procesul-verbal nr.1142/32 din 09 decembrie 2022 al Inspectoratului de Integritate al ANI privind lipsa aparenței de încălcări a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale. Natalia Clevadî a subliniat că a activat timp de 6 ani în funcția de avocat, de 2 ani în funcția de procuror și deja de 12 ani activează în funcția de judecător și nu a fost coruptă niciodată. Astfel, reclamanta consideră că vetting-ul trebuie efectuat luând în considerație realitățile obiective, inclusiv economice, din țara în care are loc evaluarea extraordinară.

În drept, Natalia Clevadî și-a întemeiat pretențiile în baza dispozițiilor art. 119, 166-168, 174, 177 din Codul de procedură civilă, art. 20, 93, 171, 172, 177, 189, 206 alin. (1) lit. a), 211-212 din Codul administrativ, art. 216, 219, 219¹, 220 din Cod civil, art. 13-14 din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

A solicitat admiterea acțiunii, anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 cu privire la candidatura Nataliei Clevadî, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatei de către Comisie.

La 14 februarie 2023, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a depus referință, prin care a solicitat respingerea cererii de contestare înaintată de Natalia Clevadî.

În motivarea referinței, pârâta a invocat că decizia Comisiei de evaluare nr. 20 din 23 ianuarie 2023 este legală și întemeiată, iar alegațiile reclamantei sunt neîntemeiate și nu au un suport probatoriu.

A menționat că Comisia de evaluare a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile prevăzute de Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, iar când a constatat anumite neclarități, aceasta a oferit reclamantei posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare, stabilindu-i un termen suficient.

A explicat că procesul de evaluare a integrității și decizia Comisiei de evaluare nr. 20 din 23 ianuarie 2023 nu afectează statutul profesional al candidatului, or, Comisia nu substituie și nu preia funcțiile unui organ public din Republica Moldova. Iar, decizia privind nepromovarea evaluării constituie temei juridic pentru neadmiterea candidatului la alegeri sau concurs, respectiv niciun alt efect juridic nu are suport legal.

Totodată, potrivit pct. 39 din Opinia comună a Comisiei de la Veneția și a

Direcției generale a drepturilor omului și stat de drept a Consiliului Europei (Avizul nr. 1069/2021 din 13 decembrie 2021, Moldova), proiectul de lege revizuit arată clar că rezultatele evaluării integrității nu vor avea niciun efect asupra carierei candidatului ca judecător.

Astfel, s-a menționat că, la 21 iunie 2022, Comisia a expediat Chestionarul privind integritatea etică, care a fost transmis de către reclamantă la 05 iulie 2022. La 08 iulie 2022, Comisia a solicitat completarea și depunerea declarației, această solicitare fiind urmată de prezentarea ei de către reclamantă la 15 iulie 2022.

La 17 august 2022, Comisia a transmis o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 10 întrebări, inclusiv 26 subîntrebări și 7 solicitări suplimentare de documente adiționale. Reclamanta a răspuns la majoritatea întrebărilor și a prezentat documente pentru majoritatea întrebărilor în termenul solicitat, la 21 august 2022. Reclamanta a prezentat informații suplimentare la 26 august 2022 și 05 septembrie 2022.

La 18 noiembrie 2022, Comisia a trimis a doua rundă de 6 întrebări, inclusiv 17 subîntrebări și o solicitare de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării. Candidata nu a răspuns la solicitări, dar a expediat la 21 noiembrie 2022 un e-mail în adresa Comisiei prin care, inter alia, a solicitat evaluarea candidaturii sale în lipsa ei, în baza documentelor prezentate.

Potrivit Comisiei, reclamanta nu a făcut uz de dreptul său de a lua cunoștință de materialele evaluării. Totodată, reclamanta nu a fost audiată, în temeiul art. 12 alin. (3) din Legea nr. 26/2022. Decizia i-a fost expediată reclamantei la 03 februarie 2023. Reclamanta și-a exprimat acordul prin intermediul poștei electronice cu referire la publicarea deciziei în privința sa.

Respectiv, Comisia a executat cu diligență și bună-credință toate obligațiile puse în sarcina sa, prevăzute de Legea nr.26/2022. În particular, atunci când a constatat anumite neclarități, Comisia a oferit reclamantei posibilitatea de a le elucida, prin prezentarea datelor și informațiilor suplimentare (în sensul art.10 alin.(7) din Legea nr.26/2022).

Potrivit părții, sarcina probațiunii trece asupra candidatului pe parcursul procesului de evaluare. În faza inițială este în obligația Comisiei de a acumula date și informații, făcând uz de competențele sale legale (art.6 din Legea nr.26/2022) și cu respectarea obligațiilor legale (art.7 din Legea nr.26/2022). Însă, odată cu apariția unor neclarități și în scopul elucidării acestora, Comisia oferă candidatului posibilitatea de a prezenta date și informații suplimentare (art. 10 alin. (7) din Legea nr.26/2022).

Totodată, prezentarea datelor și informațiilor suplimentare este un drept al candidatului (art. 12 alin. (4) din Legea nr.26/2022), însă neexercitarea acestui drept (prin refuz, fâțiș sau tacit, ori prin prezentarea unor date incomplete sau neconcludente) riscă să inducă Comisia la concluzia că există dubii serioase că candidatul nu întrunește criteriile de integritate (art. 13 alin. (5) din Legea nr.26/2022). Respectiv, este în interesul candidatului să preia sarcina probațiunii, iar acest transfer legislativ nu numai că nu încalcă, dar și protejează efectiv drepturile candidatului.

S-a remarcat că Comisia de evaluare nu constată existența sau lipsa conformității candidatului cu criteriile de integritate, ci doar existența sau lipsa dubiilor serioase privind conformitatea.

Pârâta a evidențiat că, concluzia Comisiei de evaluare din decizie privind existența unor dubii serioase referitor la conformitatea reclamantei cu criteriile de integritate etică și financiară, ține de oportunitatea deciziei, iar instanța de judecată este ținută să exercite controlul de legalitate a deciziei și nu este în drept să execute controlul de oportunitate. Or, instanța de judecată poate dispune reluarea evaluării doar în situația în care constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat sau încălcări de procedură, situație care lipsește în speță.

Cu referire la obiecția reclamantei în privința sumei nedeclarate pentru anul 2015, pe care o consideră drept o sumă minoră, Comisia a indicat că acest argument este irelevant și nefondat, or atunci când examinează fiecare caz, Comisia ține cont nu numai de condițiile obiective ale unei circumstanțe (de ex. mărimea sumelor), dar și de gravitatea faptelor, și anume: a) dacă incidentul a fost un eveniment singular; b) lipsa prejudiciului (sau producerea prejudiciului nesemnificativ); c) lipsa percepției de către un observator obiectiv a atitudinii lipsite de respect. Astfel, la caz, reclamanta nu poate pretinde că concluziile Comisiei în cazul altor candidați, care presupun și circumstanțe diferite de cele ale reclamantei, urmează a fi preluate și aplicate în mod automat și în privința reclamantei.

În privința argumentelor reclamantei referitor la motivele care au determinat-o să nu locuiască în apartamentul procurat la preț preferențial, Comisia a indicat că acestea sunt nefondate, or după ce Comisia a solicitat reclamantei să explice cum acest apartament a ajutat-o să-și îmbunătățească condițiile de trai, candidata nu a răspuns, neînlăturând dubiile expuse de către Comisie chiar de la acea etapă.

Cu privire la explicația reclamantei asupra omisiunii de a declara banii acordați de către părinți și a provenienței legale a acestora, Comisia a conchis că este un argument irelevant, deoarece în decizia pârâtei este specificat că reclamanta era obligată să declare banii primiți de la părinți, și nu faptul că reclamanta ar fi dobândit în mod ilegal sau ar fi furat acești bani.

La fel, în privința depozitului de 38 000 euro și sursa mijloacelor bănești, Comisia a considerat neîntemeiate argumentele reclamantei, or explicațiile reclamantei din 21 august 2022 sunt îndoielnice din 2 motive luate în considerare de Comisie: 1) prețul din contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului prezentat de reclamantă era de 204 996 lei (cca. 12 500 euro), cu mult mai puțin decât 38 000 euro; și 2) reclamanta a donat apartamentul către o rudă apropiată în 2007 și nu e clar din ce motiv această rudă i-a dat reclamantei banii obținuți în urma vânzării apartamentului.

Astfel, în referință s-a menționat că, deoarece reclamanta nu a răspuns la întrebările Comisiei formulate în runda nr. 2, dubiile serioase ale Comisiei nu au fost înlăturate de către reclamantă.

Cu referire la argumentarea neplății impozitului de către reclamantă datorită prescrierii obligației fiscale și intervenirii unei reglementări mai favorabile, în prezent nefiind necesară plata impozitului pentru vânzarea locuinței de bază, pârâta a indicat că acest argument este nefondat, or Comisia a examinat situația de fapt existentă în anii 2015-2016, când scutirea fiscală aplicabilă locuinței de bază nu era aplicabilă.

Totodată, îngrijorările Comisiei expuse în decizie au ținut de prețul subevaluat de către reclamantă, indicat în contractul de vânzare-cumpărare (nu în declarația de

avere), fapt ce a dus la neachitarea impozitului aferent creșterii de capital din vânzarea apartamentului. Astfel, este irelevantă trimiterea reclamantei la prevederile Legii privind declararea averii și a intereselor personale nr. 133/2016.

Cu referire la procesul-verbal nr. 1142/32 din 09 decembrie 2022 al Inspectoratului de Integritate al ANI privind lipsa aparenței de încălcări a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale, anexat de către reclamantă la cererea de chemare în judecată, pârâta a indicat în referința sa că potrivit art. 10 alin. (9) din Legea nr.26/2022, Comisia de evaluare apreciază materialele acumulate după intima sa convingere, formată în urma cercetării multiaspectuale, complete și obiective a informației. Niciunul dintre materialele prezentate nu are o forță probantă prestabilită fără aprecierea lui de către Comisia de evaluare.

Totodată, potrivit art. 8 alin. (6) din Legea nr. 26/2022, în aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)-(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv. Per a contrario, dacă deciziile ANI ar fi obligatorii pentru Comisie, atunci însăși existența mandatului Comisiei ar deveni inutilă.

Suplimentar, s-a notat că concluziile din actul prezentat de reclamantă sunt irelevante, inclusiv din motivul că acest act se referă la verificarea declarației anuale de avere și interese personale pentru anul fiscal 2021, pe când, de exemplu în privința sumelor obținute de la părinți, constatările Comisiei în pct. 2, Secțiunea III din decizie se referă la sume nedeclarate în anii 2015 și 2016.

Potrivit opiniei pârâtei, contrar alegațiilor reclamantei, prevederile Codului administrativ (cu excepția Cărții a treia) nu sunt aplicabile în procesul de evaluare realizat în baza Legii nr. 26/2022. Or, potrivit art. 4 alin. (2) din Legea nr.26/2022, în activitatea sa, Comisia de evaluare se conduce de Constituția Republicii Moldova, de prezenta lege și de alte acte normative ce reglementează domeniile conexe activității sale. Comisia de evaluare funcționează în baza regulamentului propriu de organizare și funcționare, aprobat de către aceasta.

În ședința de judecată reclamanta nu s-a prezentat, fiind citată legal, nu a comunicat instanței motivele absenței sale, nu a solicitat amânarea examinării cauzei și nici examinarea cauzei în lipsa ei. Instanța de judecată a depus toată diligența pentru a se convinge de înștiințarea reclamantei cu privire la data și ora examinării cauzei, astfel, la 20 februarie 2023, a făcut o întrerupere pentru a o contacta telefonic pe reclamantă. Natalia Clevadi nu a răspuns la apelurile telefonice din partea instanței de judecată, în acest sens fiind întocmită o telefonogramă, anexată la materialele cauzei (f.d. 40).

Reprezentantul Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, avocatul Irina Sugoneaco, a susținut argumentele invocate în referință, solicitând respingerea acțiunii ca fiind neîntemeiată.

Suplimentar celor invocate în referința depusă, a pretins că Comisia a respectat toate drepturile prevăzute de art. 12 alin. (4) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022.

Audiind argumentele reprezentantului pârâtei în susținerea obiecțiilor înaintate, ținând cont de probele administrate și de legislația pertinentă, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale

judecătorilor și procurorilor stabilește următoarele.

Prin decizia nr. 20 din 23 ianuarie 2023 cu privire la candidatura Nataliei Clevadî, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, în baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. a), b), c), d) și f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a decis că candidata nu corespunde criteriilor de integritate, deoarece s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate etică și financiară și, astfel, ea nu promovează evaluarea.

La 08 februarie 2023, Natalia Clevadî a depus o cerere de chemare în judecată împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, solicitând:

a) anularea deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 privind candidatura Nataliei Clevadî, candidat la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii;

b) dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor.

Potrivit art. 14 alin. (1) și (2) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, decizia Comisiei de evaluare poate fi contestată de către candidatul evaluat în termen de 5 zile de la data recepționării de către acesta a deciziei motivate, fără respectarea procedurii prealabile. Candidatul evaluat poate contesta decizia defavorabilă a Comisiei de evaluare la Curtea Supremă de Justiție, în cadrul căreia se instituie un complet de judecată special compus din 3 judecători și un judecător supleant. Judecătorii și judecătorul supleant sunt desemnați de președintele Curții Supreme de Justiție.

Iar conform art. 14 alin. (6) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, cererea de contestare a deciziei Comisiei de evaluare se judecă în conformitate cu procedura prevăzută în Codul administrativ, cu excepțiile stabilite prin prezenta lege, și nu are efect suspensiv asupra deciziilor Comisiei de evaluare, alegerilor sau concursului la care participă candidatul respectiv.

În acest context, se reține că decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 a fost recepționată de către Natalia Clevadî la 03 februarie 2023, fapt confirmat prin extrasul din poșta electronică anexat la materialele cauzei (f.d. 249, copia dosarului candidatului).

Potrivit art. 207 alin. (1) din Codul administrativ, instanța verifică din oficiu dacă sunt întrunite condițiile pentru admisibilitatea unei acțiuni în contenciosul administrativ.

Completul de judecată special conchide că cererea de contestare depusă de Natalia Clevadî este admisibilă, întrucât reclamanta s-a conformat prevederilor art.

14 alin. (1) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, depunând prezenta cerere la 08 februarie 2023, în interiorul termenului prevăzut de lege, la Curtea Supreme de Justiție.

Conform art. 219 alin. (1) - (3) din Codul administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Instanța de judecată depune eforturi pentru înlăturarea greșelilor de formă, explicarea cererilor neclare, depunerea corectă a cererilor, completarea datelor incomplete și pentru depunerea tuturor declarațiilor necesare constatării și aprecierii stării de fapt. Instanța de judecată indică asupra aspectelor de fapt și de drept ale litigiului care nu au fost discutate de participanții la proces.

Instanța de judecată nu are dreptul să depășească limitele pretențiilor din acțiune, însă, totodată, nu este legată de textul cererilor formulate de participanții la proces.

Totodată, potrivit art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, completul de judecată special din cadrul Curții Supreme de Justiție poate adopta una dintre următoarele decizii:

a) respingerea cererii de contestare;

b) admiterea cererii de contestare și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatului de către Comisia de evaluare (normă constituționalitatea căreia a fost verificată prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 5 din 14 februarie 2023 privind excepțiile de neconstituționalitate a unor prevederi din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor (competența Curții Supreme de Justiție în cazul examinării contestațiilor depuse împotriva deciziei Comisiei de evaluare).

Prin urmare, ținând cont de normele legale precitate și de faptul că obiect al prezentei acțiuni îl constituie decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 cu privire la nepromovarea evaluării de către candidata Natalia Clevadi, completul de judecată special menționează că, la caz, urmează să verifice existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidată.

Or, la examinarea prezentei cereri de contestare, completul de judecată special nu are dreptul să depășească limitele acesteia și împuternicirile oferite de legiuitor la examinarea cererii de contestare a deciziei Comisiei de evaluare, stabilite în mod imperativ la art. 14 alin. (8) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022.

Completul de judecată special reiterează că potrivit deciziei Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023, candidata la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, Natalia

Clevadî, nu a promovat evaluarea în baza art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. a), b), c), d) și f) și art. 13 alin. (5) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, pe motiv că nu corespunde criteriilor de integritate, întrucât s-au constatat dubii serioase cu privire la respectarea de către candidată a criteriilor de integritate etică și financiară.

Potrivit art. 8 alin. (1), alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și b), alin. (5) lit. a), b), c), d) și f) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în sensul prezentei legi, evaluarea integrității candidaților constă în verificarea integrității etice și a integrității financiare a acestora.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate etică dacă nu a încălcat grav regulile de etică și conduită profesională a judecătorilor, a procurorilor sau, după caz, a altor profesii, precum și nu a admis, în activitatea sa, acțiuni sau inacțiuni reprobabile, care ar fi inexplicabile din punctul de vedere al unui profesionist în domeniul dreptului și al unui observator impartial, și nu a încălcat regimul juridic al declarării averii și intereselor personale, al conflictelor de interese, al incompatibilităților, al restricțiilor și/sau al limitărilor.

Se consideră că un candidat corespunde criteriului de integritate financiară dacă:

a) averea candidatului a fost declarată în modul stabilit de legislație;

b) Comisia de evaluare constată că averea dobândită de către candidat în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate.

Pentru evaluarea integrității financiare a candidatului, Comisia de evaluare verifică:

a) respectarea de către candidat a regimului fiscal în partea ce ține de achitarea impozitelor la folosirea mijloacelor și veniturilor rezultate din proprietatea deținută, precum și a veniturilor impozabile, și în partea ce ține de achitarea drepturilor de import și drepturilor de export;

b) respectarea de către candidat a regimului juridic al declarării averii și intereselor personale;

c) modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatului ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), precum și cheltuielile legate de întreținerea acestor bunuri;

d) sursele de venit ale candidatului și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2);

f) dacă există sau nu donații în care candidatul sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator.

Potrivit art. 2 alin. (2) din legea nominalizată supra, în contextul evaluării candidaților menționați la alin. (1) este verificată și averea persoanelor apropiate candidaților, astfel cum acestea sunt definite în Legea nr. 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, precum și a persoanelor menționate la art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132/2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate.

Respectiv, conform art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016, persoană apropiată este soțul/soția, copilul, concubinul/concubina subiectului declarării, persoana aflată la întreținerea subiectului declarării, de asemenea persoana înrudită

prin sânge sau prin adopție cu subiectul declarării (părinte, frate/soră, bunic/bunică, nepot/nepoată, unchi/mătușă) și persoana înrudită prin afinitate cu subiectul declarării (cumnat/cumnată, socru/soacră, ginere/noră).

Iar, conform art. 33 alin. (4) și (5) din Legea nr. 132 din 17 iunie 2016 cu privire la Autoritatea Națională de Integritate, controlul averii și al intereselor personale se extinde asupra membrilor de familie, părinților/socrilor și copiilor majori ai persoanei supuse controlului. Dacă persoana supusă controlului se află în concubinaj cu o altă persoană, verificarea se va extinde și asupra averii acestei persoane.

Dacă există aparența că bunurile persoanei supuse controlului au fost înscrise pe numele altor persoane, controlul se va extinde și asupra acestor bunuri și persoane. Dacă subiectul declarării a indicat venituri și bunuri obținute din donații sau deține bunuri în comodat, controlul se va extinde și asupra donatorului și comodantului. Aceștia li se pot cere clarificări privind originea veniturilor utilizate pentru achiziția și întreținerea respectivelor bunuri. Pentru clarificarea acestor aspecte, inspectorul de integritate poate solicita informații relevante de la orice persoană fizică sau juridică.

Conform art. 4 alin. (1) lit. b) și d) din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, în vigoare conform redacției la data adoptării, subiecții prevăzuți la art. 3 alin. (1) declară:

a) veniturile obținute de subiectul declarării împreună cu membrii familiei, concubinul/concubina în anul fiscal precedent.

Potrivit art. 2 din Legea nr. 133 din 17 iunie 2016 privind declararea averii și a intereselor personale, venitul este definit ca orice beneficiu financiar, indiferent de sursa de proveniență, obținut de subiectul declarării și de membrii familiei, de concubinul/concubina acestuia atât în țară, cât și în străinătate.

Conform art. 4 alin. (3) din aceeași lege, se exceptează de la declarare cadourile primite de către subiectul declarării gratuit din partea membrilor familiei lui, din partea părinților, fraților, surorilor sau copiilor lui, a căror valoare cumulativă pe parcursul unui an nu depășește 10 salarii medii pe economie.

Conform Hotărârii Guvernului nr. 879/2015, cuantumului salariului mediu lunar pe economie, prognozat pentru anul 2016, a fost de 5 050 lei. Astfel, zece salarii medii au însumat 50 500 lei.

La fel, relevante speței se prezintă prevederile art. 4 din Legea privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere nr. 1264 din 19 iulie 2002 (în vigoare până la 01 august 2016), persoanele menționate la art. 3 declară:

a) veniturile obținute împreună cu membrii familiei pe parcursul perioadei de declarare;

b) bunurile mobile și imobile de toate tipurile, deținute în proprietate, cu drept de uzufruct, de uz, de abitație, de suprafață ori aflate în posesia declarantului sau a membrilor familiei lui în baza contractelor de mandat, de comision, de administrare fiduciară, precum și a contractelor translativ de posesie și de folosință (locațiune,arendă, leasing, comodat) la data depunerii declarației cu privire la venituri și proprietate;

c) bunurile realizate prin persoane interpușe sau transmise cu titlu oneros către ascendenți, descendenți, frați, surori și afinii de același grad, precum și cele

transmise cu titlu gratuit către orice persoană;

d) activele financiare, adică conturile bancare, fondurile de investiții, formele echivalente de economisire și investire, plasamentele, obligațiunile, cecurile, cambiile, certificatele de împrumut, alte documente care încorporează drepturi patrimoniale ale declarantului sau ale membrilor familiei lui, investițiile directe în monedă națională sau în valută străină făcute de el sau de membrii familiei lui, precum și alte active financiare;

e) cota-parte în capitalul social al societăților comerciale a declarantului și a membrilor familiei lui;

f) datoriile sub formă de debite (inclusiv taxe neachitate), ipoteci, garanții emise în beneficiul unor terți, împrumuturi și credite.

Completul de judecată special menționează că în decizia nr. 20 din 23 ianuarie 2023, la Capitolul III “Evaluarea candidatei”, Comisia de evaluare a indicat că Natalia Clevadî, candidată la funcția de membru în Consiliul Superior al Magistraturii, nu corespunde criteriilor de integritate, ținând cont de următoarele circumstanțe și existența dubiilor serioase în privința lor:

1. dezechilibru de avere în anul 2016;
2. achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău, la preț preferențial; nedeclararea mijloacelor bănești, primite de la părinți, în modul prevăzut de lege;
3. sursa mijloacelor bănești pentru un depozit de 38 000 de euro;
4. subevaluarea și neplata impozitului aferent creșterii de capital în urma vânzării unui apartament.

Analizând concluziile Comisiei de evaluare pe marginea acestor patru circumstanțe raportate la criteriile de evaluare, completul de judecată special relevă că Nataliei Clevadî, în cadrul etapei întrebărilor scrise, i-au fost solicitate informații și acte suplimentare pentru a fi prezentate Comisiei de evaluare.

Astfel, în cadrul primei runde de întrebări, Natalia Clevadî a răspuns la majoritatea întrebărilor Comisiei în termenul solicitat și a prezentat informații și documente în acest sens. Totodată, candidata a prezentat informații suplimentare la 26 august 2022 și la 05 septembrie 2022.

La 18 noiembrie 2022, Comisia a trimis a doua rundă de întrebări și subîntrebări, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării. În loc să răspundă la întrebări, candidata a comunicat Comisiei, prin intermediul poștei electronice, că a expediat Comisiei toate actele de care a dispus, iar alte documente nu deține. De asemenea, a solicitat în temeiul art. 12 alin. (3) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, evaluarea candidaturii sale în lipsa ei, în baza documentelor prezentate.

Candidata nu a solicitat accesul la materialele evaluării conform art. 12 alin. (4) lit. c) din Legea nr. 26 din 10 martie 2022 privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, respectiv, nu a primit materialele.

Se reține că candidata nu a comunicat Comisiei de evaluare și nici instanței de judecată despre existența unor impedimente de a prezenta informațiile solicitate, enunțând doar că a prezentat toate actele și informațiile de care dispunea.

Completul de judecată special conchide că prin absența explicațiilor și clarificărilor din partea candidatei asupra chestiunilor ridicate de Comisia de

evaluare și manifestarea în continuare, în cadrul examinării prezentei cereri de contestare, a unui comportament pasiv, de către Natalia Clevadî nu au fost înlăturate dubiile Comisiei de evaluare cu privire la conformitatea candidatei criteriilor de integritate financiară. Respectiv, completul de judecată special constată că în absența furnizării informațiilor relevante de către candidată, atât Comisia de evaluare, cât și completul de judecată special, au fost în imposibilitate de a înlătura dubiile serioase constatate de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către candidata Natalia Clevadî a criteriilor de integritate.

În speță, completul de judecată special remarcă și faptul că întru respectarea dreptului la un proces echitabil, urmează să fie examinate argumentele invocate de reclamantă, or garanțiile implicite ale art. 6 § 1 includ obligația de a motiva hotărârile judecătorești (H. împotriva Belgiei, pct. 53). O decizie motivată permite părților să demonstreze că cauza lor a fost într-adevăr audiată.

Deși art. 6 § 1 obligă instanțele să își motiveze deciziile, acest fapt nu poate fi înțeles ca impunând un răspuns detaliat pentru fiecare argument [Van de Hurk împotriva Țărilor de Jos, pct. 61; Garda Ruiz împotriva Spaniei (MC), pct. 26; Jahnke și Lenoble împotriva Franței (dec.); Perez împotriva Franței (MC), pct. 81]. Or, întinderea obligației privind motivarea poate varia în funcție de natura deciziei (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 29; Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 27) și trebuie analizată în lumina circumstanțelor speței (Ruiz Torija împotriva Spaniei, pct. 29; Hiro Balani împotriva Spaniei, pct. 27).

Astfel, trebuie examinate argumentele principale ale reclamantului (Buzescu împotriva României, pct. 67; Donadze împotriva Georgiei, pct. 35) și motivele care vizează respectarea drepturilor și libertăților garantate de Convenție sau Protocoalele sale, pe care instanțele naționale trebuie le examineze cu rigoare și atenție deosebită (Fabris împotriva Franței (MC), pct. 72 in fine; Wagner și J.M.W.L. împotriva Luxemburgului, pct. 96).

Respectiv, completul de judecată special concluzionează că din argumentele reclamantei, formulate în contestație, nu se constată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării sale în fața Comisiei și care ar justifica reluarea procedurii de evaluare a candidatei, nefiind înlăturate dubiile serioase formulate de Comisia de evaluare cu privire la respectarea de către Natalia Clevadî a criteriilor de integritate etică și financiară stabilite de art. 8 din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, în ceea ce privește dezechilibrul de avere în anul 2016; achiziționarea unui apartament în mun. Chișinău, la preț preferențial; nedeclararea mijloacelor bănești, primite de la părinți, în modul prevăzut de lege; sursa mijloacelor bănești pentru un depozit de 38 000 de euro; subevaluarea și neplata impozitului aferent creșterii de capital în urma vânzării unui apartament.

Referitor la unicul înscris anexat de către reclamantă la contestația sa, și anume Procesul-verbal nr. 1142/32 cu privire la verificarea declarațiilor de avere și interese personale din 09 decembrie 2022, întocmit de către Inspectoratul de Integritate al ANI, completul de judecată special precizează că acest act nu a fost anexat în întregime, ci doar prima pagină, iar din conținutul acestei pagini reiese că ANI a verificat declarația de avere și interese personale pentru anul fiscal 2021, pe când dicizia Comisiei vizează alte perioade fiscale.

Completul de judecată special respinge ca neîntemeiat argumentul reclamantei Natalia Clevadî precum că sumele nedeclarate pentru anii 2015 și 2016 sunt minore, or potrivit deciziei Comisiei, pentru anul 2016 s-a constatat o diferență de 185 265 lei dintre veniturile și cheltuielile reclamantei, iar reclamanta nu a răspuns la întrebări pentru a elucida acest aspect și nu a participat la audieri.

Astfel, pentru a determina dacă candidata îndeplinește criteriul de integritate financiară, Comisia a verificat dacă averea dobândită de către Natalia Clevadî în ultimii 15 ani corespunde veniturilor declarate conform art. 8 alin. (4) lit. b) din Legea nr. 26/2022.

Mai mult, art. 8 alin. (6) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022 prevede în mod expres că, în aprecierea criteriilor prevăzute la alin. (2)-(5) și în luarea unor decizii cu privire la acestea, Comisia de evaluare nu depinde de constatările altor organe cu competențe în domeniul respectiv.

Cu referire la argumentul reclamantei Natalia Clevadî privind achiziționarea apartamentului la preț preferențial și nelocuirea în el, reclamanta a indicat că a trimis anterior răspuns Comisiei, potrivit căruia în mun. Chișinău nu avea apartament. Când s-a transferat de la Judecătoria Bălți la Judecătoria Chișinău, reclamanta a rămas să locuiască în apartamentul fratelui său până se va finaliza construcția blocului cu apartamente la preț preferențial și se va face reparația în apartamentul primit.

Comisia a întrebat-o pe candidată despre sursa banilor achitați pentru apartamentul respectiv, iar în răspunsurile sale la prima rundă de întrebări scrise, Natalia Clevadî a precizat că pentru apartament au achitat, în rate, părinții săi, din economiile făcute de-a lungul vieții.

Comisia a stabilit că, reclamanta avea obligația de a include în declarația sa anuală toate veniturile obținute în perioada de declarare, inclusiv sub formă de donație de la membrii familiei.

Ținând cont de prevederile art. 8 alin. (2) lit. a) și c), alin. (4) lit. a) și alin. (5) lit. b) din Legea nr. 26/2022, art. 4 alin. (1) din Legea nr. 1264/2002 privind declararea și controlul veniturilor și al proprietății persoanelor cu funcții de demnitate publică, judecătorilor, procurorilor, funcționarilor publici și a unor persoane cu funcție de conducere, art. 4 alin. (1) lit. a) din Legea 133/2016 privind declararea averii și a intereselor personale, art. 15 alin. (1) lit. g) din Legea nr. 544/1995 cu privire la statutul judecătorului, precum și art. 13 alin. (1) din Legea integrității nr. 82/2017, art. 5 alin. (1) al Codului de etică și de conduită profesională al judecătorului din 2015, Comisia a conchis că are dubii serioase cu privire la conformitatea candidatei cu criteriul de integritate financiară, cu referire la modul de dobândire a unui apartament la preț preferențial în anul 2015 și nedeclararea mijloacelor bănești, primite de la părinți, dubii care nu au fost înlăturate de către reclamantă.

Totodată, Principiile de la Bangalore privind conduita judiciară (2002) stabilesc la Principiul 3.1 că „judecătorul trebuie să se asigure că în ochii unui observator rezonabil conduita sa este ireproșabilă”. Principiul 3.2 prevede că „atitudinea și conduita unui judecător trebuie să reafirme încrederea publicului în integritatea corpului judiciar. Justiția nu doar trebuie făcută, trebuie să se și vadă că

s-a făcut justiție.”

Astfel, având în vedere refuzul candidatei de a participa la audieri, ședința s-a desfășurat în lipsa acesteia, iar evaluarea a fost făcută în baza informațiilor acumulate de Comisie. Totodată, ținând cont de pasivitatea reclamantei și în cadrul procesului de judecată, instanța constată că argumentele, constatările și concluziile Comisiei nu au fost combătute.

Cu referire la justificarea de către reclamantă a depozitului bancar în sumă de 38 000 euro, ca răspuns la prima rundă de întrebări scrise, candidata a comunicat Comisiei că suma de 38 000 euro, depusă în contul ei în ianuarie 2011, a fost primită în urma vânzării unui apartament pe care ea l-a donat unei rude apropiate în anul 2007. Comisia a avut dubii serioase privind sursa acestor mijloace bănești, deoarece (1) prețul din contractul de vânzare-cumpărare a apartamentului, prezentat de candidată, era de 204 996 lei (est. 12 500 euro), cu mult mai puțin decât 38 000 euro și (2) candidata a donat apartamentul către o rudă apropiată în anul 2007 și nu era clar de ce ruda i-a dat candidatei banii obținuți de pe urma vânzării apartamentului în anul 2011.

În a doua rundă de întrebări scrise, Comisia a solicitat Nataliei Clevadî să explice tipul de înțelegere care a rezultat în faptul că ruda apropiată i-a dat ei suma de 38 000 euro în urma vânzării. Candidata nu a răspuns la această întrebare și, respectiv, nu a eliminat dubiile serioase ale Comisiei cu privire la sursa mijloacelor bănești și modul de dobândire a acestei sume depuse în contul bancar al candidatei în anul 2011.

În drept, conform art. 8 alin. (5) lit. c), d) și f) din Legea nr. 26/2022, Comisia trebuie să verifice modul de dobândire a bunurilor aflate în proprietatea sau posesia candidatei ori a persoanelor specificate la art. 2 alin. (2), sursele de venit ale candidatei și, după caz, ale persoanelor specificate la art. 2 alin. (2) și dacă există sau nu donații în care candidata sau persoana specificată la art. 2 alin. (2) are statut de donatar sau de donator.

Cu referire la neplata impozitului aferent creșterii de capital în urma vânzării apartamentului din mun. Bălți, Natalia Clevadî a indicat că potrivit art. 40 alin. (6) din Codul fiscal, creșterea sau pierderea de capital provenită din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare a locuinței de bază nu este recunoscută în scopuri fiscale. Datorită prescrierii obligației fiscale și intervenirii unei reglementări mai favorabile pentru contribuabil, în prezent nu este necesară plata impozitului pentru vânzarea locuinței de bază dacă proprietarul a locuit în ea cel puțin 3 ani, în temeiul principiului retroactivității legilor care impun pedepse și alte sancțiuni (contravenționale, fiscale, etc.). Astfel, reclamanta consideră că neplata impozitului în anul 2015 nu este o abatere care, după gravitatea ei, să conducă la efecte atât de drastice ca nepromovarea evaluării. Or, apartamentul a fost dobândit în mod legal, banii provin din vânzarea acestuia, dar nu din careva activități infracționale.

Potrivit art. 37 alin. (5) din Codul fiscal (în vigoare în 2015), mărimea creșterii de capital provenită din vânzare, schimb sau din altă formă de înstrăinare (scoatere din uz) a activelor de capital este egală cu excedentul sumei încasate în raport cu baza valorică a acestor active. Alin. (7) al aceluiași articol stipulează că suma creșterii de capital în anul fiscal este egală cu 50% din suma excedentară a creșterii de capital recunoscute peste nivelul oricăror pierderi de capital suportate pe parcursul anului fiscal.

Articolul 15 din Codul fiscal (în vigoare în 2015), prevedea cota de 7% a impozitului pe venit (din venitul anual impozabil ce nu depășește suma de 29 640 lei) și cota de 18% din venitul anual impozabil ce depășește suma de 29 640 lei.

Conform art. 41 alin. (1) și (2) din Codul fiscal (în vigoare în 2015), la vânzarea, schimbul sau alte forme de înstrăinare în alt mod a locuinței de bază a contribuabilului, creșterea capitalului se recunoaște cu excepțiile prevăzute la alin. (3). În înțelesul prezentului titlu, se consideră locuință de bază a contribuabilului locuința care s-a aflat în proprietatea lui în decurs de 3 ani, perioadă care expiră la data înstrăinării acestei locuințe, și care i-a servit pe tot parcursul acestei perioade drept domiciliu de bază.

Astfel, în declarația sa anuală pentru 2015, reclamanta a declarat că în anul 2015 a vândut un apartament cu 129 888 lei (est. 6 200 euro) și a declarat un depozit de 36 000 euro și 1 700 USD. În răspunsurile sale la prima rundă de întrebări, candidata a comunicat Comisiei că sursa celor 36 000 euro și 1 700 USD, depuși în contul ei la 27 martie 2015, a fost vânzarea apartamentului pe care ea l-a indicat în aceeași declarație ca fiind vândut cu 129 888 lei (est. 6 200 euro).

În rezultatul acestor discrepanțe, Comisia i-a solicitat candidatei, în cea de-a doua rundă de întrebări, să explice diferența dintre prețul de vânzare a acestui apartament declarat și prețul real, pe care ea l-a comunicat Comisiei drept preț de vânzare, și anume 129 188 lei (est. 6 200 euro) față de 36 000 euro și 1 700 USD. Candidata nu a răspuns la această întrebare, iar dubiile în acest sens nu au fost înlăturate.

Este de menționat că, Comisia independentă de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor a încercat să obțină informații relevante inclusiv de la candidată, care a manifestat o atitudine pasivă.

În acest context, completul de judecată special subliniază că potrivit art. 10 alin. (2)-(3) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, Comisia de evaluare și secretariatul acesteia au acces gratuit și în timp real la sisteme informaționale care conțin date necesare pentru realizarea mandatului său, și anume pentru evaluarea integrității etice și a integrității financiare a candidaților, în condițiile legislației privind schimbul de date și interoperabilitatea, cu excepția informației care cade sub incidența prevederilor Legii nr.245/2008 cu privire la secretul de stat.

În procesul de evaluare a integrității candidaților, Comisia de evaluare are dreptul să solicite de la persoanele fizice și juridice de drept public sau privat, inclusiv de la instituțiile financiare, documentele și informațiile necesare pentru realizarea evaluării. Informațiile solicitate se prezintă Comisiei de evaluare gratuit, inclusiv în format electronic, în termen de cel mult 10 zile de la data solicitării.

Totodată, alin. (7) din norma legală precitată, stabilește în mod expres că în scopul elucidării unor neclarități depistate, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidații evaluați.

Prin urmare, din normele legale precitate, se deduce că în cazul depistării unor neclarități, Comisia de evaluare poate solicita, la orice etapă a procedurii de evaluare, date și informații suplimentare de la candidat, iar informațiile care au fost

solicitate la caz, nu au putut fi colectate de către Comisia de evaluare fără aportul nemijlocit al candidatei.

Mai mult, potrivit art. 24 alin. (1) din Codul administrativ, participanții la procedura administrativă și procedura de contencios administrativ trebuie să își exercite drepturile și să își îndeplinească obligațiile cu bună-credință, fără a încălca drepturile procesuale ale altor participanți.

Punctul 7 din Regulamentul de evaluare al Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor, în temeiul Legii nr. 26/2022, adoptat la ședința Comisiei de evaluare din 02 mai 2022, prevede că, cooperarea sau lipsa de cooperare a unui candidat în timpul procesului de evaluare poate fi luată în considerare de către Comisie pentru a stabili dacă candidatul a înlăturat dubiile serioase cu privire la respectarea de către candidat a criteriilor de integritate etică și financiară prevăzute la articolul 8 din Legea nr. 26/2022.

Însă, la caz se constată un comportament pasiv al candidatei la oferirea unor informații suplimentare pentru a înlătura neclaritățile depistate de Comisia de evaluare.

Astfel, la 17 august 2022, Comisia a trimis candidatei o solicitare de clarificare a informațiilor, care conținea 10 întrebări, inclusiv 26 subîntrebări și 7 solicitări adiționale de documente.

Candidata a răspuns în termenul solicitat, la 21 august 2022, și a prezentat informații și documente pentru majoritatea întrebărilor. Candidata a prezentat informații suplimentare la 26 august 2022 și la 05 septembrie 2022.

La 18 noiembrie 2022, Comisia a trimis a doua rundă de 6 întrebări, 17 subîntrebări, inclusiv o solicitare de documente suplimentare, pentru a elucida unele aspecte apărute în cadrul evaluării.

În loc să răspundă la întrebările Comisiei, candidata a trimis o scrisoare prin intermediul poștei electronice, în care a indicat faptul că a expediat în adresa Comisiei toate documentele, contractele și cecurile de care dispune, iar alte documente nu deține. Totodată a solicitat evaluarea candidaturii sale în lipsa ei, în baza documentelor prezentate până acum. A indicat că are toată încrederea în Comisie și decizia Comisiei nu o va contesta.

Completul de judecată special consideră neîntemeiat argumentul reclamantei precum că nu pot exista dubii în privința veniturilor și proprietății sale, or dubiile constatate de către Comisie nu au fost înlăturate.

Astfel, completul de judecată special remarcă că reclamanta urma să facă uz de drepturile acordate de legiuitor, inclusiv ținând cont de faptul că pregătirea profesională de care dispune oferă posibilitate reclamantei de a interpreta normele legale care îi acorda anumite drepturi, de care aceasta nu s-a folosit, în condițiile în care nu a solicitat Comisiei de evaluare acces la materialele dosarului, nu a răspuns la toate întrebările Comisiei și nu a dorit să participe la audierile publice.

Ținând cont de cele reținute supra, completul de judecată special relevă că, în litigiul dedus judecății, nu se regăsesc temeiuri legale de a anula decizia Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 20 din 23 ianuarie 2023 cu privire la candidatura Nataliei Clevadî.

Or, actul administrativ supus controlului judiciar este emis conform

prevederilor legii, nefiind constatată existența unor circumstanțe care puteau duce la promovarea evaluării de către candidat, astfel că cererea de contestare depusă de Natalia Clevadî este neîntemeiată și urmează a fi respinsă.

În conformitate cu art. 14 alin. (6), alin. (8) lit. a), alin. (9) din Legea privind unele măsuri aferente selectării candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor nr. 26 din 10 martie 2022, completul de judecată special, instituit în cadrul Curții Supreme de Justiție, pentru examinarea contestațiilor declarate împotriva deciziilor Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor

d e c i d e:

Se respinge cererea de contestare depusă de Natalia Clevadî împotriva Comisiei independente de evaluare a integrității candidaților la funcția de membru în organele de autoadministrare ale judecătorilor și procurorilor privind anularea deciziei nr. 20 din 23 ianuarie 2023 cu privire la candidatura Nataliei Clevadî și dispunerea reluării procedurii de evaluare a candidatei de către Comisie.

Decizia este irevocabilă.

Președintele ședinței,
Judecătorul

Vladimir Timofti,

Judecătorii

Ala Cobăneanu,

Svetlana Filincova